

Genetic Testing

1) דברים פרק ד

(ט) רק השמר לך ושמר נפשך מאד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך ופן יסורו מלבבך כל ימי חיך והודעתם לבניך ולבני בניך: (י) יום אשר עמדת לפני ה' אלקיך בחרב באמר ה' אלי הקהל לי את העם ואשמעם את דברי אשר ילמדון ליראה אתי כל הימים אשר הם חיים על האדמה ואת בניהם ילמדון: . . . (טו) ונשמרתם מאד לנפשתיכם כי לא ראיתם כל תמונה ביום דבר ה' אליכם בחרב מתוך האש: (טז) פן תשחתון ועשיתם לכם פסל תמונת כל סמל תבנית זכר או נקבה:

2) תלמוד בבלי מסכת ברכות דף לב עמוד ב

תנו רבנן: מעשה בחסיד אחד שהיה מתפלל בדרך, בא הגמון אחד ונתן לו שלום ולא החזיר לו שלום, המתין לו עד שסיים תפלתו. לאחר שסיים תפלתו אמר לו: ריקא, והלא כתוב בתורתכם (דברים ד') רק השמר לך ושמור נפשך וכתוב (דברים ד') ונשמרתם מאד לנפשתיכם, כשנתתי לך שלום למה לא החזרת לי שלום? אם הייתי חותך ראשך בסייף מי היה תובע את דמך מידי? אמר לו: המתן לי עד שאפייסך בדברים. אמר לו: אילו היית עומד לפני מלך בשר ודם ובא חברך ונתן לך שלום - היית מחזיר לו? - אמר לו: לאו. ואם היית מחזיר לו, מה היו עושים לך? - אמר לו: היו חותכים את ראשי בסייף. - אמר לו: והלא דברים קל וחומר; ומה אתה שהיית עומד לפני מלך בשר ודם שהיום כאן ומחר בקבר - כך, אני שהייתי עומד לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא שהוא חי וקיים לעד ולעולמי עולמים - על אחת כמה וכמה! מיד נתפייס אותו הגמון, ונפטר אותו חסיד לביתו לשלום.

3) רמב"ם הלכות רוצח ושמירת הנפש פרק יא

הלכה ד

אחד הגג ואחד כל דבר שיש בו סכנה וראוי שיכשל בו אדם וימות כגון שהיתה לו באר או בור בחצירו בין שיש בהן מים בין שאין בהן מים חייב לעשות להן חוליה גבוהה עשרה טפחים או לעשות לה כסוי כדי שלא יפול בה אדם וימות. וכן כל מכשול שיש בו סכנת נפשות מצות עשה להסירו ולהשמר ממנו ולהזהר בדבר יפה יפה שנ' (דברים ד' ט') השמר לך ושמור נפשך, ואם לא הסיר, והניח המכשולות המביאין לידי סכנה, ביטל מצות עשה ועבר על לא תשים דמים.

4) רמב"ם הלכות סנהדרין פרק כו הלכה ג

המקלל עצמו לוקה כמו שקלל אחרים שנאמר השמר לך ושמור נפשך . . .

5) שו"ע חושן משפט - סימן תכז (ח)

וכן כל מכשול שיש בו סכנת נפשות, מצות עשה להסירו ולהשמר ממנו ולהזהר בדבר יפה, שנאמר: השמר לך ושמור נפשך (דברים ד, ט). ואם לא הסיר והניח המכשולות המביאים לידי סכנה ביטל מצות עשה ועבר בלא תשים דמים (דברים ד, ט):

6) שו"ת מרחשת ג:כט

ב) ומה שתמה על ד' הרמב"ם שכ' בפ"ה מה' רוצח דהשמר עשה הוא מגמ' דשטות ומדבריו ו"ל ע"ה סנהדרין שמשני השמר ללאו. לפניך ששטו הוא כמו דלמרי' נפידותן ל"ו ע"ה השמר דעשה עשה השמר ללאו ללא וע"כ מה' רוצח שכ' שמתחייב להסיר המכשולות וכי' שהוא נקום ועשה ה"ל השמר עשה אכל במקלל עצמו לו מכיון שהוא בלא עשה ה"ל השמר ל"ה וכמו כנגד לרשת וכדומה.

7) תלמוד בבלי מסכת שבת דף קכט עמוד ב

ואמר שמואל: פורסא דדמא - חד בשבתא, ארבעה ומעלי שבתא. אבל שני וחמישי - לא, דאמר מר: מי שיש לו זכות אבות - יקז דם בשני ובחמישי, שבת דין של מעלה ושל מטה שוין כאחד. בתלתא בשבתא מאי טעמא לא - משום דקיימא ליה מאדים בזווי, מעלי שבתא נמי קיימא בזווי - כיון דדשו ביה רבים - (תהלים קטז) שומר פתאים ה'.

Samuel also said: The correct time for bloodletting is on a Sunday Wednesday and Friday, but not on Monday or Thursday, because a Master said: He who possesses ancestral merit may let blood on Monday and Thursday, because the Heavenly Court and the human court are alike then. Why not on Tuesday? Because the planet Mars rules at even-numbered hours of the day. But on Friday too it rules at even-numbered hours? Since the multitude are accustomed to it, 'the Lord preserveth the simple.'

8) חידושי הריטב"א מסכת יבמות דף עב עמוד א

שומר פתאים ה'. ולפום האי טעמא מאן דלא בעי למימהל ביומא דעיבא הרשות בידו ושפיר עבד שלא לסמוך על שומר פתאים ה', מ"ר הר"ם, וה"ה שהיה ראוי שלא למול בשבת כשהוא יום המעונן.

9) שו"ת תורת חסד אה"ע מ"ד

יש להבין טעמייהו דרבנן דקאמרי כאן מן השמים ירחמו משום שנאמר שומר פתאים ה', מה שלא אמרינן כן בכל ספק נפשות דעלמא דקי"ל דדוחה כל איסורי דאורייתא ולא אמרינן לסמוך על שומר פתאים ה'. לזאת נ"ל דס"ל לרש"י ז"ל דר"מ ורבנן דכאן אזלי בשיטתם דפליגי אם חיישינן למיעוטא או לא. דהנה (יבמות ע"ב). על הא דלא מלו במדבר, ואב"א דלא נבדור ענני כבוד, א"ר פפא הלכך יומא דעיבא לא מהלינן, והאידינא דדשו בה רבים שומר פתאים ה'. פ"ה והאידינא דחזינן דדשו בה רבים למול ביום מעונן ועולה יפה בעזר ה' חזינן דשומר פתאים ה'... וכאן הוי מיעוט שאין שכיח ומצוי כלל, דל"ח אף בספק פ"נ...

10) שו"ת יביע אומר חלק ג - יו"ד סימן ז

ומצאתי להגאון משאוול בשו"ת זכר יהוסף (חאו"ח סי' כח) שנשאל ג"כ בזה, וכ' דלא שייך לומר דהאידינא דדשו בו רבים שומר פתאים ה'. כההיא דשבת (קכט:): ויבמות (עב) ובכ"ד. דכל הני במידי דהוי משום מצוה. והוי בכלל שומר מצוה לא ידע דבר רע

11) בעקבי הצאן (להגר"צ שכטר) ס' ל"ד

ודוגמא לג' החילוקים הנ"ל מצינו לענין דין ספק פקו"נ דקיי"ל (יומא פד) דלא הלכו בפקו"נ אחר הרוב אכן עי' פתחי תשובה ליו"ד סי' שנו סק"א שהביא מתשו' החת"ס דבספק סכנה של אחד מני אלף ששום אדם לא יחוש לזה לא מיקרי ספק סכנה ודלא כתשו' מהר"מ שיק חיו"ד סי' רמד שאם יבוא לאחד מאלפי אלפים תינוקות סכנה כבר מותר לחלל שבת וכו' והיכא דליכא אומדנא דמוכח לא לצד זה ולא לצד השני דנימא בטלה דעתו אצל דעת כל בנ"א בכה"ג פסקו החפץ חיים והחזו"א שהדבר תלוי בדעתו הוא של האדם המוטל בסכנה שאם הוא חושש למיעוט הזה אז מיקרי ספק סכנה ואם הוא בעצמו אינו חושש אז אמרי' שומר פתאים

12) שו"ת אגרות משה חלק אה"ע ד סימן י

י"ח אדר השני תשל"ג. למע"כ חתני כבני הרב הגאון מוהר"ר משה דוד טענדלער שליט"א.

הנה בדבר הילדים שנוולדו שלפי הטבע חיים זמן קצר כשנתיים ושלוש ומתים הנקרא טיי - סאכס והם נולדים מאב ואם ששניהם יש להם סבה זו שאף שאין זה חסרון להם בעצמם אירע שנוולדין מזה ילדים כאלו, ואם יש זה רק לאחד מהם

לא אירע זה, ויש לידע זה מבדיקה בהדם של האיש והאשה, אשר אז כשידע הבחור או הבתולה שיש להם חסרון זה יראה ליקח לאשה בתולה כזו שאין בה חסרון זה, והבתולה שיש בה חסרון זה תראה להנשא לבחור שאין בו חסרון זה, ורוצים לידע דעתי העניה אם מן הראוי להבחור או להבתולה להשתדל לידע זה, ואם טוב לידע בזה אם לעשות בדיקה זו בקטנותם או רק כשיגיע זמנם להנשא, ואם לעשות זה באופן פרסום או בצנעא, עיינתי בזה וזהו הנראה לע"ד כי אף שהוא מיעוט קטן ילדים נולדים כאלו ושייך לומר על זה הקרא דתמים תהיה עם ה' אלקיך וכפרש"י בחומש שם שכתב התהלך עמו בתמימות ותצפה לו ולא תחקור אחר העתידות, מ"מ כיון שעתה נעשה זה באופן קל לבדוק יש לדון שאם אינו בודק את עצמו הוא כסגירת העינים לראות מה שאפשר לראות, ומכיון שאם ח"ו אירע דבר כזה הוא להורי הילד צער גדול מאד מן הראוי למי שצריך לישא אשה לבדוק את עצמו. ולכן טוב לפרסם הדבר ע"י עתונים ואופנים שידעו העולם שאיכא בדיקה כזו.

אבל ברור ופשוט שצריך להעשות הדבר בצנעא שלא ידע בחור אחד מחברו ובתולה אחת מחברתה, וגם הרופא אשר יעשה אצלו הבדיקה לא יגלה לשום איש כי אף שהרופאים מעידין שאם יקח אשה שאין בה חסרון זה וכן כשהיא תקח איש שאין בו חסרון זה אינו כלום לא יאמינו הרבה בני אדם ולא יוכלו להשיג שידוך שלכן צריך הדבר להיות בצנעא, ולכן לא טוב הדבר לעשות בקבוץ רב כמו בשיבות ובתי ספר וכדומה.

13) מבחן למחלת טיי סאקס לאור ההלכה מרב יהודה ז"ל בלייך (אור המזרח כ"א ד) 216

תבחיני דם כאמצעי בדיקה לזהות נושאי המחלה טיי סאקס הם בלי ספק ראויים לעודד. אולם היענות לדרישות הלכה המונעת מראש גם הפלה וגם נישואים עקרים תדרוש שהזמן המתאים ביותר לבדיקה זו הוא ילדות או התבגרות מוקדמת הכרה מוקדמה של מצב נושא חלי ביחוד אם אפשר לעשות את זה בצירוף פעולות הסברה ציבורית היא תתרום במידה מרובה להקלת רצינות המצב. לכן לדעתי מהנכון שהרבנים יענו בחיוב לבקשת השתתפות פעולה לזהות נושאי חלי זה ע"י יעוץ תבחין דם אמנם לא באופן שדורשים מאתנו בנקל יבולים לקבוע תבחין זה בישיבות קטנות במחלקה שמונה ובישיבות התיכונים ובבתי ספר התיכונים לבנות כדי לזהות נושאי חלי זה עוד טרם שהגיעו לגיל השידוכין כמובן צריכים להדגיש שאפילו כשמוזהים משהו כנושא חלי זה אין שום סרך של סכנה להנולדים אם בן זוגו אינו מנושאי החלי ולכן אין למנוע משידוכים כאלו מטעמים רפואיים אלא אם גם החתן וגם הכלה הם נושאי החלי והרופא לתחלואי עמו יסיר כל מחלה וכל מדוה וישלח רפויש לכל חולי עמו ישראל

14) שו"ת ציץ אליעזר חלק יג סימן קב

השאלה היא, אודות הפסקת הריון בגלל המחלה הנקראת טיי - סקס, אשר אבחנתה מתגלית עוד בשלבי ההריון. המחלה היא תורשתית וסימניה המובהקים הם התפתחות לקויה של היילוד תוך שנת חייו הראשונה. הילד נעשה בשנה זו יותר ויותר מפגר בהתפתחותו הפיזית והשכלית כאחת. הוא מפתח עוורון ושתוק גופני, והתוצאה היא כיום בלי יוצא מן הכלל מוות עד גיל /ארבע/. אין כיום טפול ספציפי למחלה זו, ופרט לסיעוד לילדים ועזרה פסיכולוגית ואחרת להורים, אין סיכוי להציל את הילד. אם כי יתכן, שאפשר להאריך את חיי הילד במספר חודשים. הטכניקה בה ניתן כיום לבצע בדיקות מעבדה אלה, אינה נותנת תוצאות לפני תום שלשה חדשי הריון. לזאת נפשו בשאלתו, אם: האם לראות במחלה זו אשר תוצאותה כה חמורות וכה וודאיות, מספיק חמור בכדי לאפשר הפסקת הריון גם אחרי שלשה חדשים, או האם התקופה הזו של שלשה חדשים היא אבסולוטית ואין שום סיבה פרט לסיבה של פקוח נפש ישיר באם, אשר מאפשר הפסקת הריון אחר ג' חדשי עיבור, ע"כ.

(א) והנה אחרי העיון בדבר בכובד ראש בכל צדדי הנתונים שבבעיה האמורה, נלפענ"ד על יסוד הברורים הנרחבים שכתבתי בדבר הפסקת הריון בספרי שו"ת צ"א חלק ט' ס"ל נ"א שער ג' על שלשת פרקיו הארוכים. כי שבמקרה המיוחד הזה אשר תוצאות כה חמורות בכנפיו עם המשכת ההריון והלידה, אפשר להתיר הפסקת הריון עד שבעה חדשים, ובאופן שבביצוע הפסקת ההריון לא יהא כרוך בשום סכנה לאם. משבעה חדשים והלאה הדבר כבר יותר חמור, (והחומר בזה אז כבר הוא יותר מדעת נוטה ומסברת הכרס כביטוי של החו"י להלן באות ד'). מכיון שבמלאות ז' חדשים בא כבר הולד בהרבה מקרים לידי גמרו. ואסביר בזה את דעתי זאת בקצרה. . .

(ח) השאלה הנוספת שכב' שואל, שלדעתי היא משנית, והוא, אם זוג צעיר העומד להתחתן מגלה בבדיקות דם את נוכחות הגנים המזיקים הללו, כיצד לטפל בו? והאם ההלכה מאפשרת לזוג שיתחתנו אבל שלא קיימו /יקיימו/

לדעתי לית דין צריך בושש, שאסור ליעץ בכזאת לזוג כזה, ההלכה אוסרת זאת בהחלט, הבעל מצווה על פריה ורביה, ואיננו יוצא בזה באימוץ ילדים, ובזמן שכח בית דין היה יפה, היו גם כופין את הבעל לגרש כאשר עברו עשר שנים ולא ילדה לו, וגם בזמן הזה נענה ביה"ד בכל הרצינות כשבעל תובע מאשתו ג"פ בגלל שלא יכול להקים אתה וולדות ולקיים המצוה. ואפילו האשה יכולה ג"כ לטעון: בעינא חוטרא לידי ומרא לקבורה. ולכן היעוץ היחידי שיש ליעצם במקרה שכזה הוא: - שכל אחד ילך לדרכו וימצא הבן והבת זוג המתאים לו.

15) https://en.wikipedia.org/wiki/Dor_Yeshorim

Dor Yeshorim screens only for recessive traits that give rise to lethal or severely debilitating disorders, providing prophylactic, rather than diagnostic services. They do not screen for disorders arising from dominant gene mutations, as these cannot be prevented by informed mate selection.

Dor Yeshorim advocates anonymous testing. Individuals are tested during large sessions in Jewish schools and processed anonymously with only a PIN linking the sample with the candidate.

At present, testing is offered for the following disorders: Tay-Sachs disease, Familial dysautonomia, Cystic fibrosis, Canavan disease, Glycogen storage disease (type 1), Fanconi anemia (type C), Bloom syndrome, Niemann-Pick disease, Mucopolysaccharidosis type IV, Gaucher's disease (only by request)

When two members of the system contemplate marriage, they contact the organization and enter both their PINs. When both carry a gene for the same disorder, the risk of affected offspring is 25%, and it is considered advisable to discontinue the plans. In the context of shidduchim, the "carrier check" is often run within the first three dates, to avoid disappointments and heartbreak. Ideally, it should be checked prior to the first date, as there are no charges applied to any particular query. Some couples wait until the third through fifth date because of the perception that participants go on too many first dates to make a pre-first date query viable and asking for a check after a first date indicates that the requester is over enthusiastic about the match.

In a 2006 interview, Ekstein revealed that while four of his first five children died of Tay-Sachs disease, none of his children born subsequent to the founding of Dor Yeshorim suffered the condition. The same interview quotes a New York neurologist who credits the near-total disappearance of the condition from the ultra-orthodox community due to Dor Yeshorim's involvement.

The system has received praise and criticism from both within as well as outside the community. There has been criticism leveled against the method used by Dor Yeshorim by Moshe Dovid Tendler, a professor of medical ethics at Yeshiva University. "The question arises, when do you stop? There are close to 90 genes you wouldn't want to have. Will this lead to people showing each other computer print outs of their genetic conditions? We'll never get married." He feels that the system is "affirming eugenics" which he sees as "the idea that Jews are the repository of bad genes".

Dor Yeshorim, as per policy, does not disclose the individual's carrier status.

Dr. Fred Rosner, M.D., FACP an assistant Dean and professor of medicine at Albert Einstein College of Medicine, and Professor of Medicine at Mount Sinai School of Medicine has only praise for Dor Yeshorim. "I think Dor Yeshorim performs a tremendous service...screening is a wonderful thing to do, and if you can avoid the birth of a potentially lethally affected child, that is a good thing."